

MANIFEST

van **NO NONSENS**
de **SCHOOL**

Efficiënter onderwijs doe je zo!

TEKST

Reinier Bos en Frank Voskuilen

OPMAAK EN PRODUCTIE

Zorgt. Communicatie bv

Het onderwijs lijkt het alles omvattende antwoord te zijn op de problemen in de samenleving. Het is waar dat het onderwijs de belangrijkste bijdrage geeft aan de ontwikkeling van mensen. Steeds meer instanties, belangengroeperingen, maatschappelijke organisatie willen van het onderwijs gebruik maken. Het onderwijs is het doorgeefluik van hun ideeën en hun idealen. De leerkrachten klagen terecht over de druk die door maatschappelijke organisaties op het onderwijs wordt gelegd. We nemen even de laatste paar maanden oppervlakkig het nieuws door en komen dan het volgende tegen:

- Op 6 augustus 2010 wil burgemeester van der Laan van Amsterdam dat scholen meer voorlichting geven over Homoseksualiteit
- Op de website van het gezondheidsplein.nl lezen we een discussie over het verplicht stellen van EHBO in het basisonderwijs
- In de eerste week van september houdt het Nibud een pleidooi over het “leren omgaan met geld”. Daar zou het basisonderwijs meer aandacht aan moeten besteden
- De werkgroep integratie gehandicapten (WIG) wil op basisscholen les gaan geven over gehandicapten
- De VNN (verslavingszorg Noord Nederland) biedt lespakketten aan voor de basisschool om de kinderen voor te lichten over het gevaar van drugsgebruik.
- De AVS laat ons “Gluren bij de burens”, waarbij we worden uitgedaagd dagarrangementen te creëren

Dit is wat we de laatste weken even zagen passeren. Terecht zuchten wij als we dit weer lezen. “Dat kan niet allemaal als we ook nog willen dat ze gaan lezen en rekenen.” We moeten dat duidelijk maken aan de maatschappij. Het onderwijs is niet de oplossing voor al uw problemen. We zijn geen wasmiddel dat elk vlekje in de maatschappij even weg werkt. Ondertussen moeten we ons afvragen of er niet heel veel zaken in ons onderwijs zijn geslopen die we zelf in stand houden en die wij heel gewoon vinden om te doen. Die zaken moeten we ook maar eens kritisch onder de loep nemen. Pas als wij zelf alle overbodige activiteiten uit ons onderwijs hebben gehaald, hebben wij recht van spreken. In dit manifest noemen wij de zaken waar iedere school iedere leerkracht maar eens goed naar moet kijken. We gaan op zoek naar de echte no nonsens school. Zo’n school heeft de volgende “top 15” onzin activiteiten geschrapt van zijn jaarplan.

1. DE SCHOOLREISJES

Schoolreisjes zijn ontstaan om kinderen iets te bieden wat ze in hun dagelijks leven niet kunnen krijgen. Nu buigen onderwijsteams zich over de vraag waar ze dit jaar naar toe moeten gaan. “De Efteling dit jaar niet, want daar zijn de meeste kinderen van de zomer al geweest” hoor je dan. Een schoolkamp dan maar. We wisselen de schoolreisjes in een tweejarencyclus af met een meerdaags verblijf elders. Terug hebben zowel de leerlingen als de schoolteams een week hersteltijd nodig om over de vermoeidheid heen te stappen en de boel weer in het gareel van leren te krijgen. Schoolreisjes en schoolkampen zijn uit de tijd, overbodig en kosten de ouders alleen maar geld of worden door de school opgehoest vanwege niet betaalde ouderbijdragen. Kost de leerkrachten tijd om het voor te bereiden. Een schoolreisje of een schoolkamp voegt niets toe aan het onderwijs.

2. DE JUFFENDAG (OF MEESTERDAG) (DE VERJAARDAG VAN DE JUF OF MEESTER)

Op welke werkplek in onze samenleving kom je nog tegen dat het reguliere werk een hele dag wordt gestopt om iemand zijn of haar verjaardag te vieren? . In het onderwijs doen we het en vinden we het gewoon. Ook het bundelen van zo'n verjaardag in een soort collectieve juffendag (of meesterdag) is een doorn in het oog. De juf of meester wordt een jaartje ouder en dat viert zij of hij zoals iedere werknemer in de eigen familie kring .

3. HET MOEDERDAGCADEAUTJE

Ooit besloot een onderwijzer om een handarbeid techniek een doel te geven. De kinderen wilde hij een mooie techniek aanleren . Het ging hem om het proces en het aanleren van de techniek . Omdat de kinderen vaak trots waren op het resultaat was het leuk als er nog iets mee gebeurde. “Geef maar aan je

moeder voor Moederdag” was misschien wel de tekst van deze leerkracht. Hij wist niet dat dit zou leiden tot een jaarlijks terugkerende zee aan onzinproducten die zogenaamd door de kinderen gemaakt zijn. Soms hebben de kinderen niets meer gedaan dan hun hand gelegd in een gipsoplossing waar een mooie gipsen afdruk van werd gemaakt en waar de juf met een viltstift nog “voor moeder” heeft geschreven. Weg het leerproces leve het wanstaltig eindproduct. Een enkeling die ‘voor de moeite” een bedankje uitspreekt naar de juf en een weggegooide uitgave vanuit de schoolbudgetten. (Het Vaderdagcadeautje staat op plaats 3b)

4. DE SINTERKLAASVIERING

Er is geen directeur meer die vlak voor Sinterklaas nog een extra vergadering wil inlassen. Maar eigenlijk liggen de scholen al rond Sint Maarten lam. De leerkrachten klagen er anderhalve maand (half november tot de kerstvakantie) over dat het zo druk is. Nog even en we rekken deze periode op naar Halloween. En laten we niet vergeten dat Valentijnsdag er alweer aankomt... Als het zo’n invloed heeft op de school moet je het afschaffen. Er worden vele vergaderingen op de scholen gewijd aan een spectaculaire binnenkomst van Sinterklaas. (met een brandweerauto of de politie of wat dan ook) en de kerst moet minstens een spectaculairdere Kerstmarkt en feestviering hebben dan het jaar ervoor. Ondertussen hebben die leerkrachten geen tijd meer om een extra vergadering te houden over het opbrengstgericht werken m.b.t. het rekenen. (“niet in deze drukke tijd”). Nog belangrijker is dat onze leerlingen, die zo gebaat zijn bij een gestructureerd onderwijsaanbod en rust in de school compleet ‘van de leg’ zijn. Laten we het dan gewoon niet doen en laten de kinderen het thuis gewoon vieren. Er zijn genoeg commerciële activiteiten die het kind in de juiste Sinterklaasstemming brengen.

5. SCHOOLZWEMMEN

Zwemmen is Nederlands. Een kind in Nederland moet leren zwemmen. De vraag is alleen of de school dat moet doen. Ik ken de situatie waarbij een klas 3 uur kwijt is om een half uur te gaan schoolzwemmen. Dat is onevenredig veel. Als het zwembad niet naast de school ligt, moeten we het schoolzwemmen afschaffen omdat het onevenredig veel tijd opslokt. Behalve schoolzwemmen hebben we ook nog de schooltuinen op soms wel een half uur lopen van de school. Als je niet naast de school een tuin heb waar je kunt zien hoe een boerenkool groeit, doe daar dan niet aan mee

6. DE WEEKENDKRING

Het kringgesprek kan waardevol zijn. De weekendkring met de vraag: “: wat heb jij het weekend gedaan” is dat niet. Vaak komt het neer op jaloersmakende egotripperij van kinderen. Het voegt niets toe. Gebruik de kring daar niet voor.

7. HET TUSSENDOORTJE

We eten drie keer per dag. Waarom moet er voor de pauze nog iets gegeten worden? Het speelkwartier (als dat inderdaad maar een kwartier duurt) wordt zo verlengd met soms wel 10 minuten extra. Bovendien, wat er op dat moment door de toch al te dikke kinderen gegeten wordt is nu niet echt verantwoord. De verpakte koekjes in de vorm van allerlei speelfiguurtjes dragen niet bij tot een gezond leven. Scholen die wel aandacht denken te geven aan het gezonde tussendoortje gaan `Schoolgruiten`. De schilletjes worden in de klas van de druifjes afgehaald aan mooi gedekte tafels en als dan ook de pitjes zijn verwijderd, dan wordt er eerst nog ‘gezellig’ een liedje gezongen of een versje opgezegd. Geen tijd voor tussendoortjes geven is de oplossing. De lunch is er al om 12.00 uur.

8. DE KLASSEN ROND BIJ VERJAARDAGEN

Zoals we het vieren verjaardagen van de juf afschaffen, zo moeten we de viering voor kinderen beperken. Okay, in de klas mag getrakteerd worden, maar ga alsjeblieft niet meer de klassen rond. Die voortdurende storing van kinderen uit andere groepen vreet leertijd. Als we dit invoeren voor de kinderen mag de juf in de klas ook een keertje trakteren als ze jarig is, maar ga het dan niet een hele (juffen)dag vieren.

9. DE INLOOPOCHTEND

We starten onze werkdag met een inloopwerktijd voor onze leerlingen of ouders zijn een ochtend welkom om mee te kijken met hun kroost. De ouders krijgen zo een goed beeld van wat wij hun kinderen allemaal leren. Nog even zwaaien voor de ramen en de echte instructietijd kan start drie kwartier later. De juf vond het erg fijn om de kinderen zo enthousiast te zien en schiet vervolgens de rest van de dag in de stress omdat ze haar programma niet afkrijgt.

10. SCHOOLTV

Hoe vaak worden de uitzendingen van schooltv goed voorbereid met onze leerlingen en nagesproken met behulp van lesmateriaal? Natuurlijk, de kinderen steken er iets van op, zijn visueel ingesteld tegenwoordig en dus zal er vast wel wat bekijken. Dan moet het kijken van een uitzending alleen toch ook voldoende zijn? Nuttig? Opgenomen in het jaarprogramma? Of een verkapte vorm van bezigheidstherapie? Als je het zo doet, kan je de kinderen beter adviseren om thuis op “uitzending gemist te kijken”

11. DE WEEKSLUITING /PROJECTAFSLUITING

We nemen goed de tijd om te vieren. De saamhorigheid onder onze leerlingen is immers groot en de belangstelling niet minder voor het optreden van anderen. Het geeft niet dat de geluidsinstallatie het nou net op dat moment niet doet en de leerlingen meedansen met de rug naar het publiek. Immers, we vieren en zijn samen. Dat is toch ook wat waard? Daarna even naar buiten om af te koelen van de verhitte aula of gymzaal. Ai, wéér niet kunnen lezen, schrijven en rekenen vanochtend. Volgende keer beter.

12. SUBSIDIEBESTEDING

Een buitenkansje! €3000,- voor een mooie subsidie techniek of cultuureducatie binnengehaald. Natuurlijk moet de school zelf ook zo'n bedrag investeren voor een mooi project daar omheen. Dat moet dan nog wel goed bedacht worden volgens een mooi format en de verantwoording achteraf blijft toch lastig. En vergeten we de accountant niet? Maar ja, het was dan ook een buitenkansje.. die konden we niet laten liggen. Natuurlijk schuiven we met liefde ons weekprogramma aan de kant. En dan volgende week vol vertrouwen naar de toetsen van het LVS.

13. VOORLEESONTBIJT

Het schoolontbijt in oktober en het voorleesontbijt in januari. Mooi programma er omheen (gezonde voeding/ leespromotie), maar vooral: in de pyjama naar school. Ja, juf ook... Kinderen uit hun normale doen moeten we niet willen. En wat vinden we het toch vreemd dat ze zich alweer moeilijk gedragen.

14. SOCIAAL-EMOTIONELE VORMING

We hebben even nagedacht of we dit moesten opnemen in ons rijtje. Kiest u maar of het terecht is. We trainen onze leerlingen op wenselijk gedrag en hebben het dan over normen en waarden, de kanjers van de school (met petjes en al) of over een leefstijl. Deze vreedzame schoolgedachte is te prijzen. Moeten we daar echt zoveel tijd aan besteden? Een goed pedagogisch klimaat waarbij de normen en waarden langskomen zoals in het dagelijks leven zou toch voldoende moeten zijn.

15. BREDE SCHOOL (NSA/NSO)

De verlengde schooldag is ook zo'n mooie maatschappelijke opdracht. Een kantoorurenmodel of geïntegreerd model van schoolse en buitenschoolse activiteiten zijn gewoongood aan het worden. Als school in de wijk maken we contact met het nabijgelegen bejaardentehuis, jongerencentrum en sportverenigingen of muziekscholen. Dat vraagt schooltijd en snoept flinke happen uit onze onderwijsleertijd. Maar dit doen wel weer recht aan de oorsprong van het Griekse woord 'σχολή', dat 'vrije tijd' betekent.

Een “no nonsens” school mag geen saaie school worden. Als je alle energie, die vrijkomt door deze activiteiten weg te laten, steekt in gewoon goed onderwijs, worden vakken als rekenen en taal ook weer leuk. We zijn er bovendien van overtuigd dat onze kinderen er een stuk rustiger van worden en er dus veel minder accent op het gedrag gelegd hoeft te worden. Over opbrengstgericht werken gesproken.

Haarlem, 14 oktober 2010

Reinier Bos
Frank Voskuilen

MANIFEST
van **NO NONSENS**
de **SCHOOL**